

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

II. Aenmerckinge. Op de voorfeyde Ketterije.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

voor de honden. *Etc.* dan boeghter hy datelijck by/wie dat hy dooz de honden verstaet / te weten de heydenen / ofte af-ballighe Christenen / ghelijck / seyt hy / als ghelooft sijn Iulianus, Porphyrus, ende andere / die de schrifture / soo men uyt hare schriften bespeuren kan / tot spot hebben ghestelt / ende misbruyckt. Wat heeft Costerus hier gheseydt / t'welck den minsten schijn heeft van de Basilidiaen-sche ketterije

Wat nu eens D. Cabeljau, hier doet hy steeck houde / ende sich foudere op de authoziteyt van dese twee boozgaende lesuyten, Ledesina, ende Costerus, om ons te verghelijcken by de Basilidiaenen. Dit en is soo onghelijck niet aen het swart / als de spreuken van dese twee / aen die ketterij.

II. AENMERCKINGHE.

Op de voorseyde Ketterije.

Het tweede stuck / t'welck ons D. Cabeljau heeft te laste ghelept / als hier in ober-een-komende met de Basilidiaenen, heeft hy ghetrocken uyt den H. Irenæus, *lib. 3. Cap. 2.* Welcken out-bader / D. Cabeljau alsoo doet spreken: Als sy uyt de schrifture berispt wierden, beschuldighden sy de schrifture selfs, als of sy haer niet wel en hadde, datter gheen authoreyten by en was, dat de selve seer verscheydenlijck sprack, ende om dat daer uyt de waerheyt niet en konde ghevonden worden, vande ghene die de Traditie niet en kenden. Nae dien de selve niet by gheschrift, maer door de levendighe stemme was overghelevert; waerom oock Paulus soude gheseyt hebben: *Wy spreken wijsheyt onder den volmaeckten. Alsoo oock de Papijsten. Siet de Catholijcke waerheyt Pag. 558.*

Ik hadde in mijn Staelte Pag. 179. gheseyt / dat ick op die plaets die D. Cabeljau citeerde uyt Irenæus, te weten / het tweede boeck / het tweede Cappittel / niet een enkel woort daer van en kost vinden:

Dier

Hier ober maecht nu D. Cabeljau in sijn Memory-boeck Pag. 253. soo veel stampers / ende bohaas / als of de werelt te kleyn waer. Aende waerheyt, seyt hy / en behoefde P Hazart niet langher te twijffelen alst hem beliefte, indien hy maer die kleyne discretie van een onnoosel druck tautje over te sien, ende by hem selven te verbeteren, t'welck licht om doen was, hadde willen ghebruycken. Daer staet in onse *Catholijcke waerheyt* Irenæi tweede boeck het tweede Capittel, daer het moest wesen, het derde boeck, het tweede Capittel, hoedaenigh een mistelingh in cyfer ghetal, van een tweetje voor een drietje, seer licht in t'corrigeren kan werden overghesien. Dit is even wel aen P. Hazart hier stoffe ghenoe gh, om de waerheyt van het gantsch ghetuyghenis in twijfel te trecken, ende sijn antwoorde daer over op te schorten tot naerder aenwijsinghe vande rechte plaets.

Waer toe dienen alle dese woorden? Als ick de plaerse niet en kost binden / hoe kost ick die beantwoorden?

Ick gheloof, seght D. Cabeljau, dat het hem aen een ander kant gheschort heeft, namelijk dat dit ghetuyghen van *Irenæus*, om te thoonen de over-een komste van Basilidianen, met de *Roomse ghesinde*, in de H. Schriften te verkleynen, en de Traditien te verheffen, klaerder is, dan dat het met eenighe glossen, van hem kan verdonckert werden: Ende dat hy daerom het ander sluyp-weghe heeft willen ghebruycken.

Ick bidde u *D. Cabeljau*, soo veel woorden niet. Ick bedancke u hooghlijck dat ghy my nu de rechte plaerse / de welke een heel boeck verschilde / ende daerom niet soo licht te binden en was / hebt aengheteckent: Ick bedancke u / segghe ick / want ghy hebt my ulve eyghen wapenen in de handt ghesteken / om u den doodtsteek te gheben: Ghy hebt u op *Irenæum* beroepen / ghy sult oock tot *Irenæum* gaen / maer tot ulve groote schande.

Alleenlijck / soude ick gheern weten / de wijle dit ghetuyghentz *Irenæi* soo klaer lach voor u / maerom

waerom dat ghy self / dat aen utwe ghemeente niet en hebt voorgestelt niet verhoort / soe ghy doet in utwe Catholijcke waerheyt, maer in't geheel: doch ghy zijt wel soe wijs gheweest / dat ghy u selven niet en hebt schoon ghegheben.

Laet ons dan de woorden Irenæi wat vollet / ende breeder hooren als gy de selve hebt voorgestelt.

Als de Valentiniānen, seydte hy / Marcionisten, Chérinthianen, ende Basilidianen, worden bevochten met de schrifturen, sy beschuldighen de schrifturen, als of sy niet wel en waren en sonder autoriteyt, ende verscheydentlyk spraken, ende dat de waerheyt uyt haer niet gevonden en kan worden, an de ghene, die de Overleveringe niet en weten: Want sy segghen dat sy niet by schrift, maer met levende stemme is ghegeven: Waerom oock Paulus, soude gheseyt hebben: Wy spreken de wijsheyt onder den volmaekten, ende niet de wijsheyt van dese werelt: Ende dese wijsheyt seght een ieder te weten de welcke hy uyt sijn eygen selven heeft gevonden, dat is, verliert heeft: Een ieder van haer den Regel der waerheyt verdraeyende, en is niet beschaemt te preken. Nu, als wy haer, die tegen de overleveringe strijden, beroepen op d'Overleveringhe, de welcke yande Apostelen is, ende door de successie der Priesteren inde Kercke bewaert wort, sy sullen segghen, dat sy wijser wesende niet alleen dan de Apostelen, maer oock dan de Priesters, die oprechte waerheyt hebben ghevonden, ende dat de Apostelen met de woorden des Salighmakers, vermenght hebben t'gene de Wet raectt, ende dat sy alleen ontwijffelijck, ende onbevleectelijck, ende oprechtelijck weten het verholen Mysterie. Tot noch toe Irenæus.

Maer ober berispt hier desen H. Out-bader de Basilidianen: ontbint den heelen discours / ende ghy sult het bevinden / ende samen ontdekken datter niet meer ghelijckenisse en is tusschen ons / ende haer / als tusschen het licht / ende de duysternissen.

Voor eerst dan / sy bevochten de schrifturen, ende beschuldighden de selve als of sy niet wel en waren, sonder autoriteyt, teghenstrijdigh, ende sonder de waerheyt.

Sulckx

Sulckx en heeft de Roomſche Kercke noyt gheleert. Want ſy en heeft noyt gheſeyt/dat de ſchryfture niet wel was / dat men uyt haer de waerheyt niet vinden en koſt &c.

Ten tweeden leerden ſy/dat de ſchryfture niet by gheſchryft/maer dooz levende ſtemme ghegheben was : Waer uyt volghit dat ſy al wat gheſchryben was/moeſten verwerpen.

Waer / ofte wann'er hebben de Catholijcken dit opt geſeyt/ofte gheleert:contrarie/ſy aenbeelden al wat van Apoſtelen ende Propheeten gheſchryben is.

Ten derden, dat een ſeder van haer de wijsheyt uyt ſyn eyghen ſelven ghebonden hadde?

Dit en paſt inmers gheenſins niet op de Catholijcken/maer veel beter op de Scherfozmeerde/die de ſchryfture uytlegghen / elck naer haren ſin / ſeggende : Ick verſtae dat ſoo ; ende van waer komen noch daghelijckx ſoo menighe verſcheyden Seecten ende opinien / die het meeſtendeel ſpruyten uyt de Scherfozmeerde / als uyt dat eyghen verſtaut/ende vernuſt?

Ten vierden. Dat my D. Cabeljau eens ſegghe/hoe by die woorden Irenæi verſtaet / dat deſe ketters ſteden tegen de Overleberinghe/als ſy op de Overleberinghe / van de Catholijcken wierden beroepen:wat booz een overleberinghe was dit?Vande Apoſtelen, ſeght Irenæus, ende ſucceſſie der Priesteren ; ſoo beriepen van in die oude tijden / dat is/over 1400. jaren / de ketters op de overleberinghe:Waer henen nu D. Cabeljau als ghy ons berispt over die ſelbe ghewoonte/ die by de oprechte/ ende rechtſinnighe Kercke Chriſti ghepleeght is gheweest : Wy beroepen u van ghelijcken op de Traditie / namelijk die door de ſucceſſie der Priesteren, ons is overghelevert / ende ghy-lieden ſpot daer mede / ſoo als de Baſilidianen in die tijden hebben ghedaen : hebbe ick gheen meerder reden / om u keden aen die ketters ghelijck te maken / als ghy hebt om ons daer by te vergelijcken/

ken / daer ghy klaer siet upt de woorden van Irenæus, dat wy het niet en houden met die ketterij / maer ter contrarissen met Irenæus selbe / en met de Rechtsinnige Kercke van ober 1400 jaren

Hadt ghy toch Irenæus al stillekens laten vernemen / ghy en sout u selven niet ghestelt hebben tot schande.

Derhalven sal my D. E. noch schuldigh bliuen van sich te verschoonen / ober de bedrieghelijcke citatie raekende P. Ledesma, ende P. Costerus.

A E N M E R C K I N G H E.

Op de Ketterije vande Gnosimachj.

DEN H. Joannes Damascenus, die alleen van dese ketterij weet te spreken *lib. de Hæresibus*, heeft ons de selbe upghedruucht met dese betwien (ghelijck ick hem oock in mijn staeltje boozghestelt hebbe *Pag. 197.*) De *Gnosimachi* sijn die, de welcke alle de kennisse, ende wetenschap vande Christenen soo wederstaen, dat sy segghen, al ydelen ende onnoodighen arbeyt te wesen, eenighe wetenschap te soeken in de goddelijcke schrifturen, nae dien Godt de Heere van een Christen niet anders en eyscht als goede wercken.

Met dese ketterij verghelijckt ons D. Cabeljan in sijn Catholijcke Waerheyt *Pag. 559.* Om dat wy, soohy spreect / het volck afstrecken van t'lesen vande schrifture, ende recommanderen het gheloove vanden koolman, die anders niet en wist te segghen, dan ick gheloove, dat de Kercke ghelooft, &c.

Ick hebbe hier teghen in mijn staeltje betwisen / datter de minste apparentie niet wesen en kan van ons / met dese ketterij gelijk te maken.

Ten eersten, om dat sy alle werenschap betwisten / die men upt de schrifture kan halen / jae sooverre / dat sy het booz ydelen / ende onnoodighen arbeyt hielden de schrifture te lesen / om daer eenighe wetenschap in te soeken.